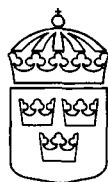

Utrikesutskottets yttrande

1989/90:UU3y

Godkännande av FN-konventionen om
barnets rättigheter

1988/89
UU3y

Till Socialutskottet

Socialutskottet har med beslut den 3 april 1990 berett utrikesutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1989/90:107 jämte motioner.

Utrikesutskottet tillstyrker att riksdagen godkänner FN-konventionen om barnets rättigheter med det förbehåll avseende konventionens artikel 37 c som föreslås i propositionen.

Beträffande motionerna vill utskottet yttra sig över yrkandena 3 och 5 i motion So53. Utskottet önskar därtill lägga några synpunkter på uppföljningen av konventionen.

Utrikesutskottet har under en följd av år behandlat frågor rörande barns rättigheter (senast i betänkande 1989/90:UU5 om mänskliga rättigheter).

Inom ramen för utskottets årliga behandling av regeringens budgetförslag för det internationella utvecklingssamarbetet tas frågan upp om insatser till förmån för barn såväl bilateralt som genom internationella organisationer (senast i 1989/90:UU15). Utskottet konstaterade då som svar på en motion från centerpartiet att barnen har en central roll som mottagare av svenskt bistånd. Utskottet framförde vidare: "Sverige har länge varit en av de två största bidragsgivarna till FN:s barnfond UNICEF. Samtidigt som vi ger stora bidrag har Sverige i UNICEF:s styrelse arbetat för att barnfondens verksamhet skall utvidgas genom fondens samarbetsländer, andra FN-organ och internationella organisationer.

Eftersom mer än halva befolkningen i ett u-land är just barn kommer barnen också i hög grad i åtnjutande av alla andra former av bistånd som Sverige ger, såväl bilateralt som multilateralt. Exempel på åtgärder som direkt syftar till att förbättra barnens förutsättningar är det svenska stödet till primärhälsovård, AIDS-bekämpning och -kontroll, familjeplanering, nutrition, vatten och sanitet m.m.

Sverige har redan tagit initiativ till ett särskilt toppmöte om barnens villkor. Mötet skall äga rum i början av FN:s generalförsamling i september 1990. Förhoppningen är att detta möte skall få konkreta resultat dels genom att barnkonventionens ratificering och tillämpning påskyndas, dels i form av åtaganden i barnkonventionens anda."

De bestämmelser om barns rättigheter som återfinns i konventionen söker regeringen redan efterleva i biståndssamarbete med olika motta-

garländer och i vårt biståndssamarbete med andra givar- och mottagarländer inom ramen för de internationella organisationerna. Utskottet utgår från att regeringen även framgent i hög grad kommer att tillse att bestämmelserna om barnens rättigheter beaktas i det statliga biståndssamarbetet.

Det är vidare utskottets övertygelse att den svenska regeringen även i arbetet på att främja respekten för mänskliga rättigheter kommer att beakta konventionens bestämmelser. Utskottet välkomnar att FN:s kommission för de mänskliga rättigheterna vid sitt 46:e möte beslutade att föra upp barnkonventionens efterlevnad och status som en ny punkt på kommissionens dagordning. Kommissionens beslut om ett aktionsprogram för att förhindra handel med barn, barnprostitution och barnpornografi och att tillsätta en rapportör för dessa frågor är även viktiga steg i arbetet på att praktiskt genomföra barnkonventionen.

Det är däremot att beklaga att det inte har kunna gå att få FN:s medlemsstater att acceptera ett starkare skydd för barn i väpnade konflikter än vad som fastslås i konventionens paragraf 38. Sverige som deltagit i arbetet på att utforma konventionen arbetade aktivt på att få den åldersgräns för barns deltagande i strid som satts till 15 år höjd till en 18-årsgräns. Utskottet stöder vad som framförs i propositionen om att Sverige bör fortsätta verka för en höjning av åldersgränsen för barns deltagande i strid. För att frågan kommer att kunna tas upp är det årliga San Remo-symposiet om humanitär rätt, det sjätte utskottet under 1990 års generalförsamling samt 1991 års internationella Röda kors-konferens. Regeringen kommer även att agera för att frågan kommer att tas upp inom ramen för de diplomatkonferenser om internationell humanitär rätt i väpnade konflikter som äger rum med syfte att utveckla 1949 års Röda kors-konventioner.

Vad gäller en nordisk åtgärdsplan avseende uppföljning och efterlevnad av FN:s barnkonvention som tas upp i motion 1989/90:SoU53 får utskottet konstatera att ett enigt råd beslutade rekommendera Nordiska ministerrådet att utarbeta och framlägga denna plan. Utskottet utgår ifrån att Sveriges regering är pådrivande i denna fråga så att planen skyndsamt kan framläggas. Enligt vad som framförts i det medlemsförslag som låg till grund för rådets beslut skall åtgärdsförslaget innehålla en juridisk del som skall undersöka möjligheterna till harmonisering och anpassning av berörda lagar i de olika nordiska länderna. Detta välkomnas av utskottet som en del av det löpande arbetet inom Norden, syftande till ökad lagharmonisering och rättsgemenskap.

Mot bakgrund av det ovan sagda avstyrks yrkande 3 i motion So53 medan yrkande 5 i samma motion får anses besvarad.

På utrikesutskottets vägnar

Stig Alemyr

Närvarande: Stig Alemyr (s), Margaretha af Ugglas (m), Karl-Erik Svartberg (s), Axel Andersson (s), Nils T Svensson (s), Inger Koch (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Birgitta Hambræus (c), Bertil Måbrink (vpk), Viola Furubjelke (s), Kristina Svensson (s), Eva Björne (m), Karin Söder (c), Arne Mellqvist (s), Margareta Israelsson (s), Håkan Holmberg (fp) och Marianne Samuelsson (mp).

Avvikande meningar

1. Konventionens artikel 37 c

Birgitta Hambræus och Karin Söder (båda c) anser att den del av utrikesutskottets yttrande på s. 1 som börjar med "Utrikesutskottet tillstyrker" och slutar med "i propositionen." bort ha följande lydelse:

Utrikesutskottet tillstyrker att riksdagen godkänner FN-konventionen om barnets rättigheter dock utan det förbehåll avseende konventionens artikel 37 c som föreslås i propositionen.

Under arbetet med konventionen har ett omfattande och lyckat samarbete ägt rum mellan länder med stora kulturella och religiösa skillnader. En reservation från Sveriges sida skulle kunna äventyra helheten i ratificeringsarbetet med konventionen, då andra länder därmed kan anse det acceptabelt att ange förbehåll på punkter av betydligt större omfattning än artikel 37 c.

Vi anser att lagen om kriminalvård i anstalt i princip fyller de krav konventionen ställer när det gäller den unges bästa vid fall av förvarstagande.

2. Barnens rätt i biståndssamarbetet

Birgitta Hambræus och Karin Söder (båda c) anser att den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "De bestämmelser" och slutar med "statliga biståndssamarbetet." bort ha följande lydelse:

Den materiella utvecklingen har sedan mitten av 1980-talet varit negativ i flera av de fattigaste, skuldyngda staterna. De betalar mer i kapitaltjänst till de rika länderna än de får i bistånd.

Internationella valutafondens och Världsbankens strukturanpassningsprogram som Sverige stöder har ytterligare belastat de sårbaraste grupperna dit barnen hör. Bl.a. har skolundervisning och hälsovård blivit lidande. Särskilt flickorna får kortare undervisning eftersom de måste se efter småsyskonen när föräldrarna tvingas arbeta ännu hårdare.

re för att uppehålla livet. UNICEF och flera enskilda organisationer, bl.a. kyrkorna, har framfört allvarlig kritik som Världsbanken tycks ha tagit intryck av.

1988/89:UU3y

Det är väsentligt att regeringen prioriterar efterlevnaden av de bestämmelser om barns rättigheter som återfinns i konventionen i allt biståndssamarbete med andra givar- och mottagarländer inom ramen för de internationella organisationerna. Detta bör ges regeringen till känna.